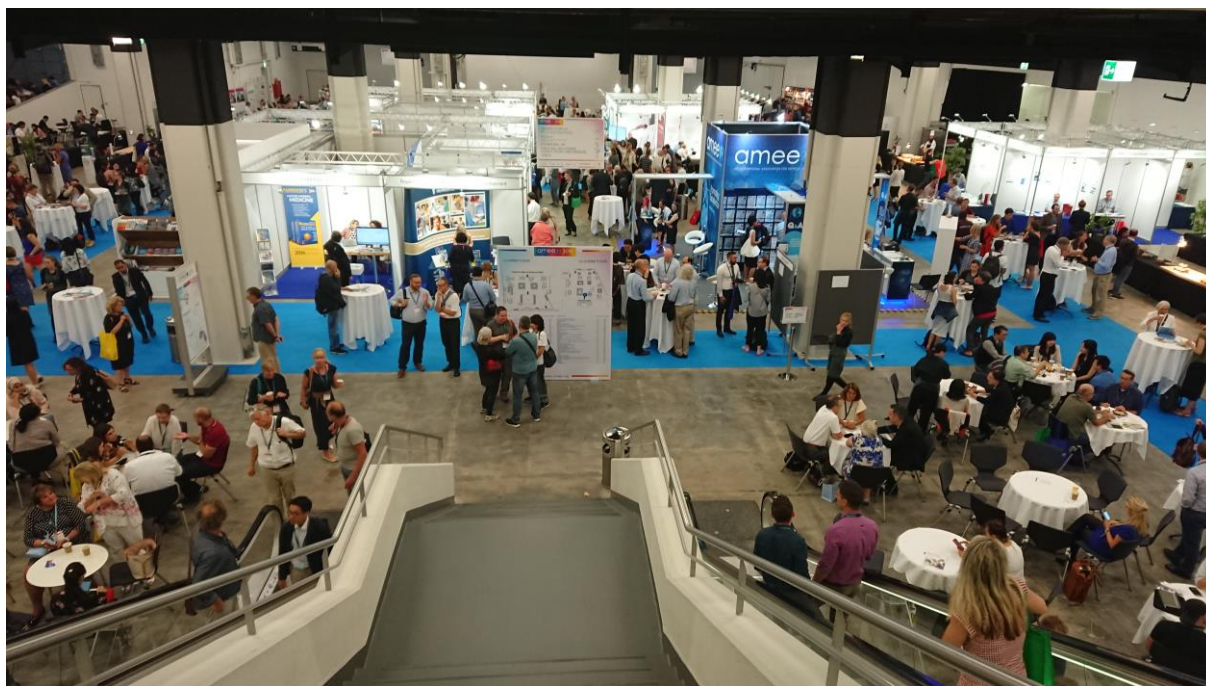

Összefoglaló az AMEE 2018 nemzetközi orvostudományi konferenciáról

2018. augusztus 26. és 29. között Bázelen (Svájc) rendezték az AMEE (*An International Association for Medical Education, korábban: Association for Medical Education in Europe*) 2018. évi kongresszusát. Az AMEE-t 1972-ben Koppenhágában alapították azzal a céllal, hogy elősegítse az orvosi képzésben részt vevő oktatók közötti interakciót, tapasztalatcserét. Az elmúlt évtizedekben az AMEE folyamatosan fejlődött, aktivitása egyre több területre terjedt ki, és jelenleg a világ 5 kontinenséről 90 országot tömörítő nemzetközi szervezet (<https://amee.org>). Az AMEE 1973 óta minden évben megrendezi éves kongresszusát valamely európai városban, amely az orvosi és egészségügyi képzésben részt vevők számára a legfontosabb találkozóvá vált, rendszeresen több, mint 3000 résztvevővel. Plenáris előadások mellett szimpóziumok, workshop-ok, short communication és poszter szekciók mutatják be az aktuális trendeket/teszik lehetővé a tapasztalatcserét.

A 2018-as konferencián hozzávetőlegesen 3700 résztvevő volt jelen, és a különböző szakterületek (államvizsga-szervezés, curriculum és kari fejlesztés, oktatásmódszertani kérdések, stb.) nemzetközileg elismert vezetőinek előadásai, poszterei kiváló alkalmat jelentettek a kapcsolódó aktuális problémák és az azokra adott lehetséges válaszok megismerésére, valamint az orvostudomány 21. századi kihívásainak, technikai problémáinak

megvitatására külföldi és hazai szakemberekkel. A Semmelweis Egyetemet hárman képviseltük (Dr. Kiss Levente, az Általános Orvostudományi Kar Oktatásmódszertani Centrum megbízott vezetője és az Élettani Intézet gyakorlati oktatásfelelős-helyettese, valamint Dr. Riba Pál, a Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézet tanulmányi felelőse és Dr. Köles László a Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézet igazgatóhelyettese, a Magyar Kísérletes és Klinikai Farmakológiai Társaság Oktatási Szekciójának vezetője). Öröndetes, hogy szegedi és pécsi kollégák is részt vettek a kongresszuson, azonban sajnálatos módon egyetemünk klinikai képzésében részt vevő oktatóval nem találkoztunk, ezért is kívánjuk tapasztalatainkat ilyen formában is megosztani.

A konferencia nyitóelőadását ezúttal honfitársunk, Dr. Meskó Bertalan tartotta „Science fiction in medical education” címmel. Az ő sokszínű, gondolatébresztő előadása már előrejelezte a konferencia dimenzióit: a kongresszus 4 napján a plenáris előadások mellett parallel szimpóziumok, short communication előadások, kerekasztal megbeszélések, workshop-ok, riportok, poszterek, és számos egyéb színes előadásforma sokasága szerepelt. Ezek között nehéz volt választanunk, és személyesen csak a program egy kis szeletén lehetett részt venni. Úgy döntöttünk, hogy mindegyikünk részt vesz a számára legtöbbet ígérő eseményen, és a kávé-, valamint ebédszünetekben, társasági eseményeken megvitatunk, megbeszélünk a friss benyomásainkat, tapasztalatainkat egymással és a szegedi kollégákkal is (Dr. Bari Ferenc, Dr. Sály Gyula). A konferencián Dr. Kiss Levente szekcióelnökként is részt vett (4II: Flipped Classroom poszterszekcióban), valamint egyeztetett az AMEE korábbi elnökével, Dr. Ronald Harden-nel melynek során megvitatották, hogy mikor lehetne Budapesten egy hasonló konferencia (2021?, 2022?), valamint az orvosképzés 21. századi trendjeiről szóló korábbi, közös tanulmányuk (Medine2 Curriculum Trends Report) utánkövetését is tervbe vették.

A konferencia tapasztalatainak megvitatásai olyan gondolatokhoz vezettek mint:

- Az első tanévben azonnali elsősegély kurzus biztosítása az első hetekben mindenkinek, hogy azonnal megérezhessék a segíteni tudás élményét.
- A jövőben a mesterséges intelligencia felhasználása a diagnosztikus folyamatokban elkerülhetetlennek látszik, ami nem váltja ki ugyan az orvos szerepét, de amelyik orvos nem lesz képes ezeket a lehetőségeket felhasználni, az nagyon lemarad (úgy is fogalmazhatnánk, hogy az az ellátórendszer, amelyik nem alkalmazza ezeket, nagyon le fog maradni).
- Japán példára “Fehér köpeny ceremónia”, ahol hivatalos egyetemi címeres fehér köpenyt kapnak a másodévet elvégző hallgatók nevükkel hímezve, és ezt hordják a klinikai gyakorlatokon harmadévtől.
- Svájci példára impakt faktoros tudományos cikkekben történő elsőszerzős vagy akár szerzőtársként jegyzett publikáció elfogadása diplomamunkaként.
- Számos nemzetközi példa alapján az Objective Structured Clinical Examination (OSCE) bevezetése több helyen is a klinikai vizsgák során, de különösen az államvizsgák esetén. Tisztában kell lenni viszont azzal, hogy a módszer kifejlesztése és fenntartása költséges¹.

A konferencia átfogóbb tapasztalatait röviden összegezve a következők állapíthatók meg:

- Az orvosegyetemi képzés technikai értelemben forradalmi változások közepén áll. Elengedhetetlen a releváns új módszerek fokozatos, lehetőleg mielőbbi bevezetése az oktatásban, ami jelentős javulást eredményezhet a képzés színvonalában. Különösen érvényes ez a klinikai oktatásra.
- Számos előadás foglalkozott a curriculum- és kari fejlesztési kérdésekkel. Egyetemünkön jelen pillanatban a leglényegesebbnek ezzel kapcsolatban a megtervezett curriculum megvalósításának minőségbiztosítása, az ezzel kapcsolatos személyi és kubaturális feltételek biztosítása látszik, de az előbbi pontnak megfelelően válaszokat kell adni az oktatás technikai és így módszertani robbanásával kapcsolatos kihívásokra is.
- Az orvosi képzés szervezésével, módszertanával külön tudományág foglalkozik. Komoly szakirodalma, kutatói, világhírű képviselői vannak^{2,3}. Mindezekre alapozva minden szervezési, technikai kérdés, változtatás a szakirodalmi adatokra kell, hogy támaszkodjon egyetemünkön is, ellenkező esetben a potenciálisan kedvezőtlen oktatási változások miatt lemaradhatunk a nemzetközi versenyben és gyengébb hallgatók választják majd a Semmelweis Egyetemet. Az „evidence based medicine” oktatása „evidence based education”-t kíván. A 24. órában vagyunk, hogy ezt felismerjük.
- Jelentős számban keletkeztek új képzőhelyek az elmúlt években (pl. 2006 óta 15 új orvosképzőhely csak Spanyolországban!), amely komoly kihívást jelent egyetemünk számára az orvosi képzésben betöltött nemzetközi pozíciói megtartása szempontjából. Ezzel kapcsolatban megjegyzendő az is, hogy az újabb képzőhelyek jellemzően problémaalapú oktatási formát használnak (PBL), kutatási teljesítményre kevésbé fókuszálnak, és elsősorban nemzetközi hallgatók számára nyílnak, így ennek megfelelően angol nyelvűek. Mindezek miatt a Semmelweis Egyetemre jellemző tradicionális, klasszikus flexner-i oktatás egyre ritkább, ami lehetőséget is teremt, mert a hallgatók egy jelentős részének még mindig ez az oktatási forma a vonzóbb.
- Sok helyen szűnik meg a klasszikus előadás, helyét átadva az úgynevezett “flipped classroomnak”, ahol azok a professzorok/oktatók, akik korábban az előadást tartották, az új formában már a hallgatók számára előzőleg, elektronikus formában kiadott anyag konzultációját végzik kisebb hallgatói csoportoknak. E változtatás a beszámolók szerint nem feszültségmentes és nagyobb oktatási terhet jelent a résztvevő oktatók számára, azonban a klasszikus előadások – a beszámolók szerint – fenntarthatatlanná váltak az alacsony részvétel és érdeklődés miatt. A változtatást általában felülről vezették be kötelező jelleggel a karokon finansziális feltételekhez kötve. E problémakör nálunk is jelentkezik, és előbb-utóbb megoldást kíván, megítélésünk szerint az előadásformának csak abban az esetben van hosszútávon értelme, amennyiben annak minőségbiztosítása (szakmai, nyelvi, oktatásmódszertani) biztosított és hallgatói értékelése is minimum 4,0 feletti.

- Az ún. Entrustable Professional Activities (EPA) téma egyre hangsúlyosabb trendet jelent, lényegében azon tevékenységek meghatározását és mikéntjét jelenti, melyeket felelősségteljesen át lehet adni a hallgatónak, rezidensnek⁴.

- A professzionális attitűd átadásának, a kommunikációs képességek fejlesztésének, valamint a szakmai nem-verbális képességek (skillek) elsajátításának szükségessége egyre hangsúlyosabban visszatérő gondolatok.

- A fentiek értelmében kívánatos, hogy a jövő évi, Bécsben rendezendő konferencián (2019. Aug. 25-29.) minél nagyobb számban képviseljük egyetemünket, hangsúlyosan beleértve a klinikus kollégákat is, különös tekintettel a klinikai oktatási kérdések súlyponti megjelenésére a konferencián és az egyetemi oktatásfejlesztési tervekben.

Budapest, 2018. 09. 11.

Dr. Kiss Levente (ÁOK, Élettani Intézet; ÁOK, Oktatásmódszertani Centrum)

Dr. Köles László (ÁOK, Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézet)

Dr. Riba Pál (ÁOK, Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézet)

Irodalom

¹*AMEE Guide 81 : The Objective Structured Clinical Examination (OSCE), 2014
Kamran Z Khan, Kathryn Gaunt, Sankaranarayanan Ramachandran, Piyush Pushkar*

²*AMEE Guide 96 : The integrated curriculum in medical education, 2015
David G. Brauer, Kristi J. Ferguson*

³*AMEE Guide 107: Aligning Physical Learning Spaces with the Curriculum, 2016
Jonas Nordquist, Kristina Sundberg & Andrew Laing*

⁴*AMEE Guide 99: Curriculum development for the workplace using Entrustable Professional Activities (EPAs), 2016
Olle ten Cate, H. Carrie Chen, Reinier G. Hoff, Harm Peters, Harold Bok, Marieke F. van der Schaaf*